

1. Reserapport från uppföljningsresa 25/6-13/7, 2007

Uppföljning av projekten:	Nueva Estrella, Manos de Mujer
Resemål:	Guatemala
Resenärer:	Karin Stenmark och Anna Olsson
Besökta projekt, insatsnummer:	200502073

1.1 Resans övergripliga syfte

Uppföljningsresan till Guatemala syftade till att få en översiktlig bild över hur Forum Syd och JIDCAs (SvEO) treåriga insats har påverkat projekten Nueva Estrella och Manos de Mujer. Avsikten var att undersöka hur projekten utvecklats de senaste tre åren, hur de fungerar idag och att bedöma hur behoven ser ut för framtiden. Dessutom var syftet att fördjupa relationen och kontakten mellan JIDCA och de två projekten, samt att ta lärdom från samarbetet inför framtida projekt. Vi, Karin Stenmark och Anna Olsson, besökte dessa projekt för tre år sedan för att praktisera i projekten. Då hade insatsen från Forum Syd precis tagit sin början. Utifrån våra tidigare erfarenheter har vi möjlighet att jämföra hur projekten utvecklats.

1.2 Insatslandets och regionens/ortens problematik

Guatemala är en republik där Oscar Jose Rafael Berger är president. Han har haft den positionen sedan januari 2004. I september detta år, 2007, kommer det att hållas ett nytt presidentval.

Guatemala har en starkt växlande natur med bördiga jordar, gröna otillgängliga bergsmassiv och djup djungel. I Guatemala odlas kaffe, majs, bananer, kardemumma och vid kusten tropiska frukter. Landet är ungefär en fjärdedel så stort som Sverige med en yta av 109 000 km² och ett invånarantal på närmare 13 miljoner. Majoriteten av landets befolkning utgörs av ursprungsbefolkningen indigenas, ättlingar till mayaindianer och andra folk. Det officiella språket är spanska, utöver det talas 21 indianspråk bl a Kiché. Befolkningen har sedan erövringen av spanska kolonisateurer på 1500-talet, under århundraden levt under förtryck och diktatur. Guatemala befann sig i en väpnad konflikt i 36 år som avslutades 1996. Det förde med sig stora bekymmer såsom ett förstört socialt nätverk och en utbredd fattigdom. 150 000 människor dödades under konflikten och 45 000 saknades. Det resulterade i bl.a. 250 000 föräldralösa barn och 50 000 änkor. Mayabefolkningen drabbades särskilt hårt och marginaliserades både ekonomiskt och politiskt. 80 procent av människorna på landsbygden är fattiga och en stor del 69 procent hör till de extremt fattiga.

Orten Poxlajuj, där projektet har sin verksamhet ligger i ett av de folktätaste områdena, i provinsen Totonicapán (680 inv/km²). De flesta familjer har inte tillräckligt mycket jord att odla på. Det bidrar till att befolkningen måste söka andra alternativa vägar till försörjning såsom bl.a. sömnad, vävning och jordbruk. Kvinnorna i dessa landsbygdsområden drabbas hårt av fattigdomen. Bland annat har de inte fått samma möjlighet till utbildning och därför haft svårt att skaffa ett eget arbete. Flertalet av dessa kvinnor har Kiché som modersmål och många talar inte spanska. Man kan säga att kvinnorna från dessa områden är diskriminerade utifrån tre grunder: 1.) för att vara kvinna, 2.) för att vara fattig och 3.) för att tillhöra Mayabefolkningen.

I området kring Poxlajuj, går det väldigt bra att odla fruktträd som äpplen, päron, plommon, körsbär, mango och persikor. Priserna på dessa frukter är dock låga på lokalmarknaden. Det ger ingen förtjänst att sälja dem på marknaden. Ett alternativ för att ta till vara på frukterna som inkomstkälla kan vara vidareförädling som att till exempel tillverka marmelad och torkad frukt.

2. Besök av Nueva Estrella

Gruppens namn: Nueva Estrella (Nya stjärnor), 200502073
Produktens namn: Casa Dona Flor
Datum vid besök: 2 juli tom den 6 juli 2007.

2.1 Kort beskrivning av insatsen och dess mål

År 2002, sökte JIDCA ett treårigt bidrag för ett projekt på landsbygden i Guatemala. Bidraget beviljades och insatsen pågick mellan år 2004-2006. Då JIDCA sökte bidraget sattes vissa mål upp för insatsen. Dessutom formulerades en rad övergripliga mål som projektet förväntades uppfylla på längre sikt.

Insatsmål

1. *Att det efter 2006 finns ett fungerande och lönsamt kvinnoföretag*
2. *Att flertalet deltagare har avlönat arbete*
3. *Att stärka Nueva Estrellas organisation och samarbetet med "Manos de Mujer"*
4. *Att öka marknaden och försäljningen och att projektet blir självfinansierat*

Övergripliga mål

1. *Att stärka Maya-kvinnornas ställning i verksamhetsområdet*
2. *Att arbeta med organisationsutveckling och på så sätt stärka det civila samhället*
3. *Att förbättra livsvillkoren för medlemmarna och deras familjer*
4. *Att ge kvinnorna ökad självkänsla genom eget arbete*
5. *Att fungera som en modell som sprids till andra kvinnogrupper*

2.2 LEO är en kvinnogrupp som bildades 1993. De har namnet Nueva Estrella och arbetar med att tillverka marmelad. Det började med att några kvinnor började delta i möten och föredrag i regionens huvudstad Totonicapán. Dessa kvinnor började sedan bjuda in andra kvinnor från byn Poxlajuj till möte för att bilda en kvinnogrupp. Till en början fick de stöd och utbildning av organisationen FEDECCON för att starta ett projekt med kycklinguppfödning. Kvinnorna övergick därefter till att tillverka marmelad och 1994 bildade de en styrelse. 1999 byggdes en lokal i deras hemby Poxlajuj med ekonomiskt stöd från Sida och JIDCA. Gruppen består av tio medlemmar. Nueva Estrella har sedan länge samarbetat med en annan kvinnogrupp, Manos de Mujer, som arbetar med att tillverka frukt.

2.3 SvEO är en organisation i Jämtland som heter JIDCA- jämtlandsgruppen för internationellt samarbete. JIDCA är en ideell och obunden förening som funnits sedan 1984. Vi arbetar med projekt i Guatemala, Ryssland, Tanzania, och Kenya med bl.a. gatubarnsprojekt och byutveckling. **Kontaktperson** för uppföljningsresan är Karin Stenmark.

2.4 Syfte med besöket

Syftet var att undersöka hur Nueva Estrella har utvecklats i förhållande till *insatsmålen* samt i förhållande till *de övergripande målen*.

2.5 Typ av möte

Inför resan funderade vi kring hur mötet med kvinnorna skulle utformas för att få en "sann" bild som möjligt över kvinnornas situation. Vi kom fram till att en kvalitativ metod där

enskilda intervjuer med kvinnorna skulle vara den bästa formen för att möta kvinnorna. Mayabefolkningen har under århundraden varit utsatt för förtryck från västerländska kulturer som betraktats som det rätta och riktiga. Vi är medvetna om att vår position som vita västerländska kvinnor, sätter oss i en ofrivilligt överlägsen position gentemot kvinnorna. Även vår position som representanter från den organisation som stöttat projektet sätter oss i en maktposition då kvinnorna är väl medvetna om att vi har möjlighet att påverka fortsatt ekonomiskt stöd. Vi misstänkte att detta var något som skulle påverka kvinnornas svar. Detta upplevde vi som ett stort problem. Vi försökte trots detta att tyda kvinnornas svar så gott vi kunde och försöka se på situationen ur deras perspektiv. Vi beslutade tillsammans med kvinnorna att intervjuerna skulle äga rum i deras egna hem. I hemmen upplevde vi att de kände sig mer hemmastadda. Vi fick även på så sätt en inblick i kvinnornas dagliga liv. För att utföra intervjuerna hade vi en kvinnlig tolk till hjälp. Vi kände att det var en nödvändighet för att bättre förstå spanskan och dess kulturella undertoner. Det var även viktigt då en del kvinnor i projektet endast talar Kiché. Vår tolk var ifrån Guatemala och hade tidigare arbetat i projekt med kvinnor. Hon var till stor hjälp för att förstå kvinnorna på bästa sätt. Avslutningsvis hade vi även ett gruppmöte på marmeladfabriken där alla medlemmar utom en kvinna deltog.

Utifrån *insatsmålen och de övergripande målen* formulerade vi frågeställningar som låg till grund för intervjuerna. Frågeställningarna behandlade bl.a. trivsel, personlig utveckling och social situation. Frågorna handlade också om eventuella problem och framgångar de uppnått. Vi hade också en önskan om att undersöka hur behoven ser ut idag och om projektet skulle kunna bli självfinansierat.

2.6 Deltagare på mötet

Vi fick möjlighet att intervjua alla kvinnor utom en som befann sig på annan ort.

2.7 Resultat av möten

Utifrån intervjuerna har vi sammanställt svaren och kopplat dessa till *insatsmålen och de övergripande målen*.

Insatsmålen

Att det efter 2006 finns ett bärkraftigt och lönsamt kvinnoföretag och att flertalet kvinnor har ett avlönat arbete

Under intervjuerna uttryckte många kvinnor att de vill jobba mer än de gör idag. De förklarade att tillgången till arbete beror på t ex vilken säsong det är och vilka frukter som är tillgängliga och prisvärda på marknaden. Det gör att när det är högsäsong på exempelvis mango, kan kvinnorna tillverka mangomarmelad under en vecka. Nästa vecka kan marknaden se helt annorlunda ut vilket kan medföra arbetsbrist.

Målet med insatsen var *att flertalet kvinnor skulle ha ett avlönat arbete*. Kvinnorna berättade att de idag har ett avlönat arbete i marmeladfabriken när det finns arbete. Men det är ett problem att inte kvinnorna kan arbete så mycket som de skulle önska. Istället berättar kvinnorna att de vid sidan om arbetet på fabriken måste söka alternativa inkomstkällor, som till exempel att sy kläder till försäljning. Utifrån intervjuerna fick vi informationen om att kvinnornas lön har fördubblats sedan insatsen startade för tre år sedan. Då låg lönen på 15 Quetzales (vilket motsvarar 15 svenska kronor). Numera har kvinnorna 30 Q per arbetsdag på åtta timmar. De flesta av kvinnorna menade att de var ganska nöjda med den lönen även om de givetvis skulle vilja att lönen höjdes ytterligare.

Att stärka Nueva Estrella som organisation och samarbetet med Manos de Mujer

Under målet om att stärka Nueva Estrella som organisation stötte vi på en del problem. Under intervjuerna uttryckte en del kvinnor att de kände sig vilsna i gruppen och att en viss osäkerhet fanns för rollfördelningen. Dessutom förekom en del konflikter inom gruppen. Organisationen har nyligen genomgått en förändring då den tidigare koordinatören har slutat efter många år i projektet. Den tidigare koordinatören har tagit ett stort ansvar för gruppen på många sätt. En ny kvinna har nu tagit över den posten sedan ett halvår tillbaka. Dessutom har ytterligare en ny kvinna gått med i gruppen. Organisationen har därför genomgått en del förändringar under den senaste tiden. Nueva Estrella har sedan lång tid tillbaka samarbetat med en annan kvinnogrupp, Manos de Mujer. Manos de Mujer tillverkar torkad frukt. Samarbetet har bl a inneburit att grupperna sålt produkterna tillsammans och att de haft kontinuerliga möten tillsammans. Kvinnorna berättade att samarbetet i dagsläget inte fungerar så bra. Grupperna samarbetar inte alls i samma utsträckning som tidigare. I dagsläget håller grupperna endast några möten tillsammans.

Att öka marknaden och försäljningen och att projektet blir självfinansierat

Kvinnorna berättade att de numera säljer marmelad i tre stora städer i Guatemala; Antigua, Guatemala City och Quetzaltenango. De levererar till bland annat olika slags butiker och hotell. Kvinnorna visade försäljningskurvor (se bilaga ett) från de senaste två åren. Av dem kan man avläsa en markant ökning av försäljningen vilket för projektet närmare målet om att projektet skall bli självfinansierat.

De övergripande målen

Att stärka Maya-kvinnornas ställning i verksamhetsområdet

Under vårt besök hos projektet fick den nya koordinatören medverka i den lokala tevekanalen i ett program om olika lokala produkter. Där fick hon möjlighet att berätta om projektet och marknadsföra produkterna, dvs. marmeladen. Att släppa fram en kvinna med Maya ursprung tycker vi visar på att Mayakvinnans ställning till viss del har stärkts i verksamhetsområdet. Det kan också inspirera andra kvinnor som har en vilja till att starta något eget. Det hänger ihop med ett av våra andra övergripande mål *att fungera som en modell som sprids till andra kvinnogrunder*.

Det märks att det fortfarande finns ett motstånd mot att som kvinna arbeta och röra sig i miljöer utan hemmet. En del kvinnor beskrev hur grannar och andra runt omkring dem motarbetar deras delaktighet i projektet till exempel genom att sprida falska rykten. En kvinna berättade att hennes grannar påstod att hon hade en älskare hon träffade eftersom hon inte var hemma på dagarna.

Att förbättra livsvillkoren för gruppens medlemmar och familjer

Si ha cambiado por que antes no tenia comida y ropa pero cuando ingrese ahi ya gano mi dinero

(Ja, det har förändrats därför att förut hade jag inte kläder eller mat men när jag gick med där, tjänar jag mina pengar)

En kvinna svarar här på frågan om hennes liv hade förändrats sedan hon gick med i kvinnogruppen. Majoriteten av kvinnorna svarade att tiden i projektet har bidragit till att de

kan köpa det allra nödvändigaste de behöver. Dessa svar kan kopplas till ett av våra övergripande mål, dvs. att förbättra livsvillkoren för gruppens medlemmar och deras familjer.

Att ge kvinnor ökad självkänsla genom eget arbete

Under intervjuerna frågade vi kvinnorna vad de har lärt sig och hur de känner att de har växt under sin tid i projektet. Många av kvinnorna berättade att de idag är mindre blyga och att de har lättare att prata inför fler människor. Två kvinnor berättar att de har lärt sig att resa själva, en annan kvinna säger att hon idag har lättare att röra sig fritt utanför sitt hem. Andra kvinnor berättar att de har lärt sig att tillverka marmelad, sälja marmelad och ta emot besökare. I följande citat, berättar en kvinna, vad hon tycker är bra med projektet.

Es bueno por la experiencia, antes era tímida y ahora puede hablar con más personas y tengo experiencias y por eso estoy en el grupo.

(Det är bra för erfarenheten. Förut var jag blyg och nu vågar jag prata med fler personer och har mer erfarenhet och därför är jag med i gruppen.)

Ur dessa svar ser vi en tendens till att kvinnornas självkänsla har förstärkts.

2.8 Egna reflektioner

En slutsats vi kan dra är att projektet närmar sig vissa mål mer än andra. Om man börjar titta på våra insatsmål så var det första *att det efter 2006 finns ett fungerande och lönsamt kvinnoföretag*. Vår uppfattning är att Nueva Estrella nu har uppnått detta. Kvinnorna har ökat försäljningen det senaste året genom att numera sälja till butiker dit de kontinuerligt levererar marmelad. De börjar få en lång erfarenhet sedan de startade sin verksamhet 1990. Under åren har de stött på många problem, vilka de lyckats övervinna. Några har lämnat gruppen och nya har kommit till. Nu har de en bas att stå på med en egen inhägnad fabrik med en kontorsdel och utrustning till att tillverka marmelad.

Det andra målet *om att flertalet skall ha ett avlönat arbetet* är delvis uppfyllt. När kvinnorna har möjlighet till arbete, får de en rimlig lön som stiger. Problemet som vi ser är att arbete inte finns i den mängd kvinnorna/ JIDCA önskar. Vi har funderat mycket hur detta problem skulle kunna lösas. Arbetet skulle öka om de fick en ökad försäljningskrets men problem kvarstår kring brister i tillgång på frukt vissa perioder. Om kvinnorna säljer mer marmelad och ökar kapitalet (kanske börjar exportera marmelad) kan de eventuellt börja köpa in frukter för ett dyrare pris. Detta problem kan dock bara vila på framtiden.

Det tredje målet *om att stärka Nueva Estrellas organisation och samarbetet med "Manos de Mujer"* är ett mål som oroar oss i nuläget. Gruppen är på väg in i ett nytt skede med en förändring i strukturen med en ny koordinatör. Vi tror att tryggheten inom gruppen kommer att stärkas så småningom. Detta är något som vi tror sker i de flesta grupper då en stor förändring sker. Medlemmarna behöver troligtvis en tid till att vänja sig. Ett viktigt moment i detta är att gruppen håller kontinuerliga möten där de bland annat får chans att tala om fördelning av arbetsuppgifter osv. Vi upplevde att det varit lite för få möten den senaste tiden och det kan vara en förklaring till obalansen i gruppen. Den nya koordinatören visade en stark vilja och ett stort engagemang till att medverka i gruppen och föra den framåt vilket vi tror kommer att lösa dessa problem.

Det fjärde målet *om att öka marknaden och försäljningen och att projektet blir självfinansierat* går att knyta ihop med det första målet. Gruppen har ökat sin marknad och

därigenom försäljningen. Projektet är på mycket god väg till att bli självfinansierat om det inte redan är där.

I avseende på *de översiktliga målen* är vi mycket positiva till vad gruppen har uppnått. Många av de målen går lite ihop med varandra. Kvinnorna har visat en otrolig styrka att vilja ändra sin egen situation trots motgångar. Ett problem är fortfarande att människor i deras omgivning inte fullt ut stöttar dem i den mån de och vi kunde önska. Grannar är missunnsamma och sprider falska rykten. Något som vi upplevde som positivt är ändå att majoriteten av kvinnornas män (av de kvinnor som inte är ensamstående) nu stöttar dem till att arbeta i projektet, det har inte varit en självklarhet tidigare. De driver ett eget företag och har vuxit genom detta på många sätt. Innan projektet startade arbetade majoriteten av kvinnorna i sina egna hem. Försörjningen kom ofta ifrån mannen i hemmet. Vår upplevelse är att kvinnorna genom att arbeta och tjäna sina egna pengar känner en otrolig tillfredsställelse och styrka att kunna bidra till försörjningen. Detta har definitivt stärkt Mayakvinnans ställning i verksamhetsområdet. Det har därmed kommit närmare målet om att öka kvinnans självkänsla. Många av kvinnorna berättade om att de numera har lättare att tala inför grupp, lättare att resa och lämna hemmet. Därmed kan vi också se att kvinnorna förbättrat livsvillkoren för medlemmarna och deras familjer. Kvinnorna deltar ofta i olika utställningar och seminarium där de säljer marmelad. Genom att visa sig och delta i olika sammanhang tror vi att kvinnorna sprider inspiration och kan fungera som en modell för andra kvinnogrupper.

2.8 Rekommendationer och information till SvEO

Vi kommer att informera om besöket hos Nueva Estrella under en informationsträff för Jidca och allmänheten i Östersund, oktober 2007. Där kommer vi att berätta om våra upplevelser av besöket och sammanfatta rapporten samt visa en del bilder.

2.9 Att följa upp när vi kommer hem

En viktig fråga för Jidca är att ta ställning för eller emot fortsatt stöd till Nueva Estrella och isåfall i vilken form. Detta kommer att diskuteras. En annan viktig fråga att följa upp är hur Nueva Estrella kommer att lösa problemen inom sin organisation. Vi hoppas och tror att problemen kommer att få en lösning snart. Ett alternativ är att JIDCA skulle kunna föreslå gruppen kurser i konflikthantering och organisationsutveckling. Vi tror att kvinnor kommer att lösa detta på bästa sätt själva när den nya koordinatören har kommit mer in i sitt arbete

2.9 Att följa upp vid ett senare besök av LEO

Vid ett kommande besök skulle vi önska att Jidca följer upp hur Nueva Estrellas organisation utvecklats sedan vårt besök. Samt att stämma av hur det går med projektet i stort med bl.a försäljningen, tillverkning och andra viktiga moment som för projektet till att bli ett bärkraftigt, självfinansierat kvinnoföretag.

3. Besök av Manos de Mujer

Gruppens namn: Deshidrafrutas Manos de Mujer (torkad frukt av kvinnohänder)

Produktens namn: Casa Dona Flor

Datum vid besök: 9 juli tom den 12 juli 2007

3.1 Insatsen

Kvinnogruppen Nueva Estrella har varit Jidcas lokala samarbetsorganisation (LEO) vid insatsen: 200502073. Insatsen har dock även riktat sig till en annan kvinnogrupp, Manos de Mujer. Dessa två kvinnogrupper har samarbetat under en längre tid och har marknadsfört sina produkter under samma varunamn "Casa Dona Flor". Målen med insatsen och de övergripande målen (som beskrivits tidigare under rubriken syfte med besöket av Nueva Estrella) är därför även aktuella för kvinnorna i gruppen Manos de Mujer.

3.2 Manos de Mujer

Kvinnogruppen Manos de Mujer består av nio medlemmar som arbetar med att tillverka torkad frukt. Medlemmarna i gruppen är mellan 17-60 år och tillhör den etniska språkgruppen Maya-Kiché. Kvinnorna bor i en by som heter Xolsacmalja vilken har ca 11 300 invånare. Xolsacmalja ligger ca 45 min bussfärd från byn Poxlajuj där kvinnorna i gruppen Nueva Estrella bor och arbetar. Gruppen Manos de Mujer saknar en torkugn för att tillverka torkad frukt och har därför hittills lånat Nueva Estrellas torkugn. Det har gjort att kvinnorna i Manos de Mujer inte har kunnat arbeta i byn där de bor utan har pendlat till byn Poxlajuj där marmeladfabriken och torkugnen finns.

3.3 Syftet med besöket

Besöket syftade till att få en översiktlig bild av kvinnogruppen Manos de Mujers arbete. Ett av våra insatsmål var att *stärka samarbetet mellan de två kvinnogrupperna*. Efter att först ha besökt gruppen Nueva Estrella var det viktigt att även besöka gruppen Manos de Mujer för att på så vis få deras bild av samarbetet. Dessutom hade vi en önskan om att översiktligt undersöka hur deras projekt utvecklats i förhållande till de andra målen (*insatsmålen och de övergripande målen*).

3.4 Typ av möte

Vi besökte kvinnogruppen "Manos de Mujer" under fyra arbetsdagar. De kvinnor ur gruppen som talar och skriver på spanska fick fylla i ett frågeformulär. De kvinnor i gruppen som endast talar mayaspråket kiche intervjuade vi med hjälp av tolk till deras egna språk. Våra frågor var utformade i syfte att ge övergripande bild av gruppen Manos de Mujers arbete. Vi ställde exempelvis frågor som; hur känner du för att jobba i projektet? Hur mycket tjänar du på att arbeta i projektet? Vad har du lärt dig under tiden i projektet? Vad har varit dåligt/bra med projektet? Hur går samarbetet med Nueva Estrella? etc. Vi hade även två möten med hela gruppen.

3.5 Resultat från möte

I mötet med Manos de Mujer var vi särskilt intresserade av att undersöka hur de såg på *samarbetet med Nueva Estrella*. Vi frågade samtliga kvinnor hur de upplevde samarbetet. Kvinnorna berättade att det idag i stort sett inte finns något samarbete mellan de två grupperna. Många kvinnor framhöll att grupperna under insatstiden, år 2004- 2006, hade samarbetat mycket bra, eller som en kvinna uttryckte, "*under tiden Johanna Corinna*"¹

¹ Johanna Corinna arbetade tidigare som koordinatör för Nueva Estrella.

arbetade i Nueva Estrella hade vi ett mycket vackert samarbete". Men sedan säger de alla att från januari i år och framåt har samarbetet inte fungerat. Grupperna har ett fåtal möten tillsammans, det är allt. Flera av kvinnorna uttrycker att de längtar efter en egen fabrik i sin egen by. Under vårt besök visade de stolt upp den tomt de köpt för att bygga sin egen fabrik.

Kvinnorna i Manos de Mujer uttrycker, liksom kvinnorna i Nueva Estrella, en enorm tacksamhet för att ha ett arbete och kunna tjäna pengar till det nödvändigaste. En kvinna säger att hon genom projektet har kunnat förverkliga sina drömmar.

3.6 Egna reflektioner

Då det gäller vår målsättning *att stärka samarbetet mellan de två kvinnogrupperna*, uppfattade vi alltså att detta i nuläget inte är uppfyllt. Som vi tidigare skrev när vi reflekterade kring Nueva Estrella, tror vi att det till viss del kan bero på att det har varit stora förändringar inom gruppen Nueva Estrella. Vi undrar om det till viss del är problemen inom Nueva Estrella som har gjort att inte heller samarbetet mellan grupperna fungerar. Vi uppfattade det även som att Manos de Mujer har känt sig lite i bakgrunden av gruppen Nueva Estrella. Eventuellt finns ett behov av att skapa sig något eget, det vill säga den nya fabriken i sin by. Det är tråkigt att grupperna inte längre vill samarbeta så mycket. Kanske kan det ändras i framtiden.

I det stora hela kände vi en positiv anda hos gruppen Manos de Mujer. Det känns som att gruppen har en bra sammanhållning och organisation. Vår upplevelse är att projektet har hjälpt kvinnorna till en bättre levnadsstandard, en större självkänsla och att stärka mayakvinnans ställning även i byn Xolsacmalja.

3.7 Rekommendationer och information till SvEO

Vi kommer att informera om besöket hos Manos de Mujer under en informationsträff för Jidca och allmänheten i Östersund, oktober 2007. Där kommer vi att berätta om våra upplevelser av besöket och sammanfatta rapporten samt visa en del bilder.

Att följa upp när vi kommer hem

Vi kommer att behålla kontakten med Manos de Mujer och se hur de går för dem med den nya fabriksbyggnationen.

Att följa upp vid ett senare besök av LEO

Vid kommande besök av Manos de Mujer hoppas vi att de har fått bygga sin egen fabrik och att vi kan besöka dem där.

4. Besök av Xesaná

En dag besökte vi Jidcas fadderprojekt i byn Xesaná i västra Guatemalas höglandsområde. Anledningen att vi valt att skriva om detta besök i rapporten är att de båda kvinnogrupperna, Nueva Estrella och Manos de Mujer, samarbetat och hjälpt till med fadderprojektet. Den förra koordinatören i Nueva Estrella har varit Jidcas kontaktperson i fadderprojektet sedan det startade 2003. Kvinnorna i de båda projekten har kontinuerligt hälsat på byn där fadderprojektet har sitt säte. Det har varit väldigt betydelsefullt för Jidca då vi tror att kvinnorna sitter inne med en betydligt bättre kunskap om fadderfamiljernas behov än vi i Jidca gör. Dessutom har kvinnorna själva uttryckt att samarbetet varit väldigt intressant och lärorikt för sin egen del. Några personer från fadderprojektet har också fått möjlighet att arbeta hos Nueva Estrella med utbyggnaden på marmeladfabriken. Vi tror att denna typ av samarbete mellan olika projekt inom verksamhetsområdet är väldigt bra. Det visar också kvinnorna i fadderprojektet att det är möjligt att driva ett eget företag. Fadderprojektet består idag av 25 familjer som får ransoner, med stöd från Jidca, för näringsrik mat, hjälp med att förbättra sina hus och skolavgifter för barnen.

För tre år sedan besökte vi Jidcas projekt i Guatemala för första gången. Då besökte vi även fadderprojekten i Xesana. För tre år sedan var det en svår upplevelse för att komma till fadderbyn och se hur familjerna hade det. Många led av näringsbrist och tillgången till mat fanns inte. Nu när Jidca har stöttat dessa familjer i tre år har vi sett en stor skillnad på hur familjerna mår. Vi märkte att människorna i byn mår mycket bättre och ser gladare ut. Det var med stor glädje vi såg vilken stor nytta Jidcas fadderverksamhet gör idag.

5. Sammanfattning från resan

Resan har varit väldigt intressant och händelserik. Det har varit otroligt roligt att få chansen att besöka projekten en andra gång. Guatemala är ett underbart land på många sätt och vis. Trots det hårda klimatet med en utbredd fattigdom och diskriminering bland människorna har många sådan styrka och engagemang till att vilja ändra sin situation.

Under tiden som vi befann oss i landet pågick en valkampanj om det kommande valet som skall äga rum i september. Rigoberta Menchú, en kvinna som har ursprung från mayabefolkningen, kommer att ställa upp i valet. Hon fick nobels fredspris 1992. Det är positivt att se att en mayakvinna komma fram i rampljuset. Hon kan fungera som förebild för andra mayakvinnor. Diskriminering av Mayabefolkningen är ett stort problem i Guatemala. Ett steg som har tagits i rätt riktning är att det numera är obligatoriskt på många universitetet att lära sig ett av indianspråken. Dessutom är det numera möjligt för barn studera på sitt eget språk, tidigare har undervisning bara bedrivits på spanska i Guatemala.

JIDCA och Forum syds insatser i de båda projekten Nueva Estrella och Manos de Mujer har för dessa kvinnor varit oerhört viktiga.

Ny information om projekten som dyk upp under vårt besök var bl a att Manos de Mujer planerar att bygga en egen fabrik i sin egen hemby. Det är positivt eftersom det känns som kvinnorna längtat efter detta. Något annat som inträffade på plats var att de båda projekten hade en omröstning om att en representant från varje projekt, Nueva Estrella och Manos de Mujer skulle få möjlighet till att åka och marknadsföra produkterna i USA och Costa Rica. Det ser vi som något väldigt roligt och en chans till att projekten kan växa. Dessutom tror vi att det är en möjlighet för de två representanterna att själva utvecklas och ta med kunskaper

tillbaka hem till projekten.

Sammanfattningsvis vill vi avsluta med att föra fram att projektets resultat helt klart är ett väldigt lyckat projekt.